

Szeressétek ellenségeiteket!

Időpont: 1930. november 9. Szentháromság ünnepe utáni 21. vasárnap

Helyszín: Budapest. Bethánia konferencia

Alapige: Róm 9,1–5

Igazságot szólok Krisztusban, nem hazudok, lelkiismeretem velem együtt tesz bizonyosságot a Szent Lélek által, Hogy nagy az én szomorúságom és szüntelen való az én szívemnek fájdalma; Mert kívánám, hogy én magam átok legyek, elszakasztva a Krisztustól az én atyámfiaiért, akik rokonaim test szerint; Akik izráeliták, akiké a fiúság és a dicsőség és a szövetségek, meg a törvényadás és az isteni tisztelet és az ígéretek; Akiké az atyák, és akik közül való test szerint a Krisztus, aki mindeneknek felette örökké áldandó Isten. Ámen.

Ebben a részben Pál apostol arról beszél, hogy atyafiai, test szerinti rokonai iránt milyen érzéssel viseltetik. Hogy azonban ennek a viselkedésnek az értéke teljes nagyságában állhasson előttünk, meg kell rajzolnunk azt is, hogy Pál atyafiai milyen viszonyban voltak Pállal.

Pállal nagyon csúnyán bántak az atyafiai. Fil 3,5-ben beszél arról, hogy milyen volt azelőtt: buzgó farizeus, törvénybeli igazság tekintetében feddhetetlen. Ma már látja, hogy atyafiai félrevezették a lelkét, hamis életeszmenyt állítottak eléje, mely a törvény dróthálói közé szorította. Olyan életre nevelték, melyben üres kagylóhéjak közt élt, s a lényeg elengedte maga mellett. A halál és kárhozát útjára vezették az üdvösség és élet útja helyett. Pedig nevelhették volna másmilyennek is, hisz kész engedelmességgel állott mindig rendelkezésükre. Gondoljuk meg, mi lehetett Pál számára annak világos meglátása, hogy test szerinti rokonai kárt vallattak lelkével!

A második súlyos bűn, mit ellene elkövettek az, hogy bűnbe sodorták, mégpedig olyan bűnbe, mely egész életére szóló szomorú emlékekkel terhelte meg lelkét. Mikor visszagondol előbbeni életére, azt mondja, hogy *istenkáromló, üldöző, erőszakoskodó és hitetlen* volt. (1Tim 1,13) Szomorú emlékek elevenednek fel lelkében, mikor erre gondol. István vértanú megkövezésére gondol talán, mit sohasem tud elfelejteni. Nem tudjuk pontosan, miben állott szerepe ennél a kivégzésnél, de az bizonyos, hogy lelkiismerete értelmi szerzőséggel, vagy legalábbis tette társnak vádolja (ApCsel 8,1. 26. 10.) és a kivégzők vezérüknek tekintették (ApCsel 7,58). Vagy talán damaszkuszi útjára gondol, melyen „*fenyegetéstől és öldökléstől lihegve*” sietett a Jézus tanítványainak kiirtására! (ApCsel 9,1) Gondoljuk meg, mi lehetett Pál számára annak világos meglátása, hogy üdvösséget kereső lelkének e rettenetes szégyenfoltjait az atyafiaiak köszönheti!

Azután meg akarták ölni nemcsak a lelkét, hanem a testét is. Mikor ezeket a verseket írja, már tapasztalat van a háta mögött arra vonatkozólag, hogy halálára törekszenek. Izrael gyermekei keresztyén életének küszöbén köszörülték már késeiket, hogy amelyik kapunál elhagyja Damaszkuszt ez a renegát, ugyanannál a kapunál hagyja el földi életét is. (ApCsel 9,23–24) És ezt nem ellenségei csinálták vele, hanem atyafiai és test szerint való rokonai.

Azután nyilvánosan megszégyenítették. (2Kor 11,24) „*A zsidóktól ötször kaptam negyvenet egy híján*”. Gondoljuk meg, mi lehetett az számára! Én el tudom képzelni, hogy sok

magyar ember ökölbe szoruló kézzel gondol a románokra, és sohasem tud elfeledkezni arról, hogy huszonötöt kapott tőlük valamelyik község piacán nyilvánosan megszegyenítve.

De nemcsak üdvösségét, földi életét, tisztességét akarták elpusztítani, hanem munkáját is tönkre akarták tenni. Tudjuk, hogy vannak emberek, kiknek a szolgálat még az életnél is drágább. Ha elemésztődnek is a szolgálatban, mint két végén meggyújtott gyertya, boldogan lobbannak utolsót, csak gyúljon világosság abban a hajlékban, ahová állítottak. Az ilyen emberek számára nem lehet nagyobb kín, mint munkájuk megsemmisítésének a látása. Pál is ezek közé tartozott. Az efézusi vénekhez így szól: „*De semmivel sem gondolok, még az én életem sem drága nekem, csakhogy elvégezhessem az én futásomat örömmel, és azt a szolgálatot, amelyet vettem az Úr Jézustól...*” (ApCsel 20,24). És Pálnak mindig maga előtt kellett látnia a konkoly példázatát. Mindig ott járt utána settenkedve az ellenség, hogy konkolyt hintsen a vetésbe. Alig tette ki lábát az egyik városból, máris ott volt az ellenség a nyomában. Újra meg újra számolnia kellett azzal, hogy régi munkamezején hamis atyafiak járnak, s az evangélium szent ügye szenved kárt.

Nem tudom, mire gondoltál, míg ezeket hallgattad. Lehet, hogy a hitvestársadra vagy a gyermekedre vagy a barátaidra, talán az egyházadra, vagy azokra, kikkel az élet kötelességei kötöznek össze, vagy erre a nyomorult, meglátogatott magyar nemzetre, és ráült a lelkedre valami lélegzetfojtó nagy köd: Mennyit kell szenvednem az emberektől! De hidd el, ha csordultig tele van is szíved panasszal, be kell látnod, hogy minden panaszod semmi Páléhoz képest. Akárhogy bánnak is veled a te atyádfiai, nyomukba sem léphetnek azoknak, akik Pált majd elkárhoztatták. Nem érzed-e, hogy ez maga elég arra, hogy visszafojtsd panaszodat, hogy ne szórd fel könnyeidet az égre eget ostromló nagy panasszal: Borzasztó, hogy nincs szeretet, nincs megértés az én atyámfiaiban.

Most nézzük meg azt, hogy Pál hogyan bánik ezekkel az atyafiakkal?

Először is egy rövid szóra akarok rámutatni: „*szüntelen*” (2. vers), Pál szüntelen gondol az ő atyafiaira. Nem intézi el a fájó ellentétet azzal, hogy hát nem férünk meg egymással, váljunk el, semmi közünk egymáshoz. Menjetek ti a magatok útján, én is megyek a magamén, megtagadlak titeket! Közülünk hányan próbálják a fájó tövist így kihúzni a szívükből: „Nem fogok rátok gondolni, nem akarom, hogy energiáim fogyaszódjanak ebben a küzdelemben!” Ha valakinek lett volna joga és módja erre, Pálnak lett volna. És milyen könnyen el is kerülhette volna őket, ha csak a pogányokra korlátozza működését! És ez a Pál, akit emberi természetének minden porcikája arra indít, hogy szakítson atyafiaival, és aki erre isteni pecsétet is kapna, hisz Isten a pogányok apostolául rendelte őt, azt mondja: Nem tudok töletek elszakadni. Kezetekben ott van az éles tör, és én mégis megölellek titeket pusztá kézzel, én atyámfiai! Megvesszőztetek. Ha letépek ruháimat, itt van a vállaimon a szégyen nyoma, de korbáccsal sem tudjátok kiverni belőlem a szeretetet. Én mégis szeretlek benneteket, én atyámfiai! Életemből kiszakítottatok egy darabot. Gonoszok útját járattatok velem, és mégis szüntelen a tiétek vagyok, és szeretlek titeket, ó én atyámfiai!

Egy másik figyelemre méltó vonás Pál viselkedésében a 4. és 5. versben van. Már az az egy szó is, „*szüntelen*”, mutatja szíve szeretetének kijózaníthatatlanságát. Itt azonban még jobban részletezi ezt a gondolatot. Hogyan elismeri ellenséges atyafiai minden értékét: „*izraeliták, akiké a fiúság és a dicsőség és a szövetségek, meg a törvényadás és az istentisztelet és az ígéreték; akiké az atyák, és akik közül való test szerint a Krisztus.*” Ó, tudnád-e te annak, aki veled így bánik, így elősorolni az értékeit? Azt hiszem, nagyon el tudnád sorolni a

bűnlajstromát, de aligha tudnád így összeállítani az erény-, az áldáslajstromát annak, aki téged lélekben, testben, becsületben megkárosított.

Felmerülhet a gondolat, hogy talán nem volt érzékeny természetű Pál apostol. Bizonyos, hogy vannak emberek, kiknek idegrendszerük erősebb szálakból van összefonódva, s hogy a bántalmak eltűrése sok esetben az érzéketlenségnek, és nem a keresztyénségnek a függvénye, ez nem így van Pálnál. Azt írja: „*nagy az én szomorúságom*”. (2. vers) Ne gondoljuk tehát, hogy ő csak úgy egyszerűen túl tudja magát tenni ezeken a dolgokon, hogy mindez nem okozott neki átsírt éjszakákat. Figyeljünk fel erre a szóra: „*szomorúságom*”. Akkor szokott az ember így beszélni egy fájdalomról, ha a megbocsátás álláspontjára helyezkedik, vagy legalábbis olyasminek tekinti fájdalmát, amiért nem lehet senkit felelősségre vonni. Mikor koporsók mellett áll meg az ember, könnyei folynak, a szíve vérzik, akkor mondja: nagy az én szomorúságom! És ebben nincs semmi perbeszállás, semmi zúgolódás, semmi vád, csak csendes megállapítás. De ha valaki veled úgy bánik, mint Pállal az ő atyafiai, nem azt mondod-e: „Nagy az én haragom?” Tudod-e mondani: „Nagy az én szomorúságom”? Mennyi megértés, mennyi megbocsátás, mennyi számon nem kérés, mennyi mentegetés van ebben! Érzed-e, hogy Pál ott van egészen közel ahhoz a kereszthez, hol elhangzott: „*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek*”. (Lk 23,34)

Azután azt olvassuk: „*szüntelen való az én szívemnek fájdalma*”. Ez más, mint mikor azt mondja: „*nagy az én szomorúságom*”. Itt Pál nem embereknek panaszkodik a panaszkodó ember jellegzetes bőbeszédűségével s ismétléseivel, hanem Krisztus színe előtt beszél, egy felesleges szó sincs tehát beszédében. Tehát ha ezt külön elmondja, valami új dolgot akar vele mondani. Mi a különbség a szomorúság és a fájdalom között? A szomorúság rossz közérzet. Kóvályog az ember feje, úgy el van fáradva. Ha megkérdeznék: mi baja? – nem tudná meghatározni, csak levertségét hangoztatná. A fájdalom pozitív érzés. Meg tudom mondani, hogy majd szétpattan a halántékom, vagy majd megszakad a szívem, vagy nem bírom tovább, úgy elfogy a levegő a tüdőmből.

Miért fáj Pál szíve? A magyarázata ennek (Fil 3,18): „*Mert sokan járnak másképpen, kik felől sokszor mondtam nektek, most pedig sírva is mondom, hogy a Krisztus keresztségének ellenségei*”. Nem elég, hogy kijózaníthatatlan szeretettel gondol rájuk, hogy maga elé állítja áldáslajstromukat, nemcsak ráborítja a szemfedőt fájdalomra szíve mentegető szeretetével, hanem keservesen sír is atyafiaiért. És hadd utaljak rá arra is, hogy itt az van írva: atyafiaiért, és nem: miatt. Nem amiatt sír, hogy ilyen atyafiai vannak, nem a méltatlan bántalmak sokasága az ok, mely miatt könnye hull, hanem atyafiai állapotáért hull a könnye. Nem magát siratja, hanem őket. Érzed-e, hogy Pál ott van egészen közel ahhoz a Krisztushoz, kinek készítik már a keresztfát, és aki a hozsannázás közt könnyezik az Olajfák hegyén, és siratja nem magát, hanem az ő népét, amelyik nem ismerte meg meglátogatásának idejét.

Még van egy vonás Pál viselkedésében: „*mert kívánnám, hogy én magam átok legyek, elszakadva a Krisztustól, az én atyámfiaiért, akik rokonaim test szerint*”. (3. vers) Átok legyek! Könnyű ez a beszéd annak, aki nem tudja, micsoda az átok. Könnyű a vásári kupecnek azt mondani, hogy ha nem ad ez a tehén ennyi meg ennyi liter tejet, akkor átkozott legyek; de borzasztó annak, aki tudja, mi az átok. Itt Pál az üdvösségét kínálja fel atyafiaiért. Odalép Isten elé: „*Uram, itt van a te néped! Megölték fiadat, mennek a pusztulás útján. Én tudom, hogy én is csak kegyelemből vagyok, ami vagyok, de ide teszem eléd életemet, üdvösségemet. Elhagytam mindent érted. Csak te kellesz egyedül. És most nézd, téged kínállak fel. Itt van az üdvösségem!*

Megyek a kárhozatba, és nem fogok panaszkodni! A fogamat össze fogom szorítani a pokol kínjai között. Csak az én atyámfiait vidd rá az üdvösség útjára!”

Mózes is megpróbálta egyszer felajánlani magát (2Móz 32,32). „...*Bocsásd meg bűnünket, ha pedig nem, töröld ki engem a te könyvedből, melyet írtál.*” Másutt pedig, mikor kibírhatalannak érzi már a népet, így szól: „*Ölj meg, ha kedves vagyok előtted, hogy ne lássam az én nyomorúságomat.*” (4Móz 11,15). Bizonyos, hogy volt valami Mózesben Pál lelkéből, de ne felejtjük el, hogy Mózes a földi életét kínálja fel, Pál pedig az örök üdvösséget.

Érzed-e, hogy ott áll az ember a szentek szentjében, egészen közel ahhoz a Krisztushoz, aki egyszer meglátta atyafiait, téged meg engem, akik pedig mindig csak fájdalmat okoztunk neki, de akit mégsem tudunk kijózanítani irántunk való nagy szeretetéből, és odalépett Isten elé: „*Atyám, én nem tudom elnézni tovább, mint mennek atyámfiai a kárhozat útján. Te tudod, mennyire szeretlek. Odateszem üdvösségemet te libéd. Megyek, alászállok a poklokra, elszenvedek minden büntetést, boldogan kárhozok el, csak ők, az én gonosz atyámfiai üdvözüljenek! Ha kell, ott maradok a kárhozatban, és nézni fogom, mint lesznek atyámfiai az Ábrahám kebelén, és nem fogom mondani, hogy küldd le őket, hadd mártsák ujjuk hegyét a vízbe, hogy égő ajkamat hűsítsék. Boldog leszek, hogy boldogtalanságom által boldoggá lesznek az én szerelmes atyámfiai.*”

Amit Pál csinál, nem lehetetlenség, hanem valóság. Tudja, hogy e lelkiállapotára azt fogják mondani: ez extatikus elragadtatás. Azért kezdi így: „*Igazságot szólok Krisztusban, nem hazudok, lelkiismeretem velem együtt tesz bizonyosságot a Szent Lélek által*”. S ezért fejezi be az ünnepélyes bizonyoságtévő pecséttel, az ámennel. Egyenesen félelmetes ez az ünnepélyesség, mellyel Pál tiltakozik a nagyotmondás vádjának a gondolata ellen. S aki ismeri életrajzát, tudja, hogy erre a szerelmére tényleg rátette az egész életét is.

Keveset beszéltem magunkról. Arról beszéltem, hogy milyen viszonyban volt Pál az atyafiaival. De kérem az Istent, könyörüljön rajtunk, hogy személyes ügyünké tegyük Pál viszonyát az ő atyafiaihoz.

Ámen.